

Ημερίδα: «Από τη συγγραφή στην Εικονογράφηση: Οδικός Χάρτης για νέους Συγγραφείς και Εικονογράφους»

24 Νοεμβρίου 2018

Χώρος: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Λευκωσία

Περιεχόμενο Εργαστηρίων

«Η Διδακτική της Μυθοπλασίας: Τεχνικές Φιλαναγνωσίας και Δημιουργικής Γραφής» ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΕ ΤΗ ΛΙΑΝΑ ΔΕΝΕΖΑΚΗ

Τι πληροφορίες μεταφέρουν οι εικόνες και πώς μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε για να αναπτύξουμε τον περιγραφικό και αφηγηματικό λόγο των παιδιών, εμπνέοντάς τα να πλάσουν τις δικές τους ιστορίες;

Οι Παραμυθοκάρτες Δημιουργικής Αφήγησης μας δείχνουν τον τρόπο να επινοήσουμε δικές μας αφηγήσεις, χρησιμοποιώντας ως εργαλεία τα Επτά Βασικά Στοιχεία μιας φανταστικής ιστορίας, όπως τα ορίζει ο Βλαντιμίρ Προπ. Η εικονογράφηση των καρτών μάς καθοδηγεί να πλάσουμε τους ήρωες κι έπειτα να τους μπλέξουμε σε περιπέτειες, καθορίζοντας οι ίδιοι την πλοκή και την εξέλιξη της ιστορίας. Ο στόχος μας είναι οι μαθητές/τριες, αξιοποιώντας την πρότερη αναγνωστική εμπειρία και τα βιώματά τους, να καθοδηγηθούν για να δημιουργήσουν μια δομημένη φανταστική ιστορία, κατανοώντας τα βήματα που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία της, τα οποία αργότερα θα εσωτερικεύσουν για να τα αναγνωρίζουν σε κάθε φανταστικό αφήγημα. Στην πορεία, θα έχουν τη χαρά να δουν να παίρνει μορφή μπροστά στα μάτια τους βήμα προς βήμα η ιστορία που δημιούργησαν. Πρόκειται για διαδικασία που μαζί με τη φαντασία καλλιεργεί τόσο την κριτική σκέψη όσο και την ενσυναίσθηση, προσφέροντας παράλληλα στον/στην εκπαιδευτικό αρκετά στοιχεία για την ψυχοσύνθεση κάθε παιδιού, τους προβληματισμούς του, αλλά και για τη δυναμική της ομάδας/τάξης του. Με βιωματικές δραστηριότητες η ιστορία ζωντανεύει μέσα από την εικονογράφηση και γίνεται ένα «κανονικό» βιβλίο, με το επιπλέον όφελος της γνώσης των σταδίων παραγωγής του βιβλίου αυτού.

Με τη συμμετοχή τους στο βιωματικό εργαστήριο τα παιδιά:

- Κατανοούν πως η φαντασία είναι διαφορετική για τον/την καθένα/καθεμιά από εμάς και πως η έμπνευση για ένα αριστούργημα μπορεί να προκύψει απλώς και μόνο από μία μουντζούρα ή ένα λάθος.
- «Διαβάζουν» τις εικόνες και αναγνωρίζουν τις πληροφορίες που μεταφέρει καθεμιά από αυτές.
- Χρησιμοποιούν τις πληροφορίες, ώστε να αποφασίσουν για την πλοκή της ιστορίας τους.
- Εκφράζουν απόψεις, συζητούν, ενθαρρύνονται να εκφραστούν ελεύθερα δίχως τον φόβο του λάθους.
- Συνεργάζονται και παρουσιάζουν τις ιδέες τους.

- Επινοούν λύσεις στα προβλήματα του/της ήρωα/ηρωίδας.
- Αναγνωρίζουν και περιγράφουν τα συναισθήματα των ηρώων/ηρωίδων.
- Αποκτούν αυτοπεποίθηση, καθώς όλες οι ιδέες αξιοποιούνται.
- Αξιολογούν τη στάση των ηρώων/ηρωίδων και την αλλάζουν, σε περίπτωση που κρίνουν ότι δεν ταιριάζει, αναγνωρίζοντας και μεταβάλλοντας έτσι τυχόν «δυσλειτουργικά» στοιχεία του ψυχισμού του/της ήρωα/ηρωίδας.
- Περνούν από τον προφορικό στον γραπτό λόγο, του οποίου τη λειτουργία αντιλαμβάνονται βαθύτερα και κατόπιν στη ζωγραφική απεικόνιση/αναπαράσταση της ιστορίας τους.

**«Εργαστήρι ασκούμενων συγγραφέων.
Παιδαγωγικές Εφαρμογές στην Εκπαίδευση»
ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟ**

Οικοδομείται, πρωτίστως, η βιωματική σχέση των συμμετεχόντων/ουσών με τη λογοτεχνική δημιουργία και ενεργοποιείται η φαντασία και η δημιουργικότητα. Έπεται η εφαρμογή παιδαγωγικών ασκήσεων και δράσεων.

«... Αν ευχόμουν ένα Σχολείο αφοσιωμένων ποιητών - για να θυμηθώ τον Ρήγα - θα ήταν ένα Σχολείο όπου οι μαθητευόμενοι, ανάμεσα σε πολλά άλλα που παραλείπω, θα μάθαιναν απέξω μεγάλα κομμάτια από τους ποιητές μας αρχίζοντας από τον Όμηρο ως τους Βυζαντινούς υμνογράφους, τον Διγενή, τον Φτωχοπρόδρομο, εννοώ στο πρωτότυπο και παρακάτω ως εμάς. Θα μάθαιναν ό,τι μας είναι γνωστό από την αρχαία προσωδία. Θα έκαναν ασκήσεις πάνω στους διάφορους τύπους του δεκαπεντασύλλαβου και σε πολύ αυστηρά στιχουργικά θέματα. Θα δοκίμαζαν, τέλος, να συμπτύξουν εικοσιπέντε στίχους ενός ποιήματος σε τρεις. Θα απέφευγα τις σχολαστικές αναλύσεις κειμένων. Απεναντίας, θα χρησιμοποιούσα κάθε μέσο για να τους φέρω στην αμεσότερη επαφή με την υφή της γλώσσας αυτών των ποιημάτων. Έπειτα, θα τους άφηνα ελεύθερους να βρουν το δρόμο τους...» Γ. Σεφέρης, 1964.

«ΕΙΚΟΝΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ»

Ο εικονογράφος ως διαμεσολαβητής μεταξύ συγγραφέα- αποστολέα κειμένου και παραλήπτη –νεαρού αναγνώστη.

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΕ ΤΟΝ ΦΡΙΣΟ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Η εικονογράφηση είναι μια ξεχωριστή καθαρά δημιουργική διαδικασία καλλιτεχνίας και φαντασίας, που έχει ως αρχικό ερέθισμα το κείμενο του/της συγγραφέα. Σίγουρα, από τεχνική άποψη χρειάζεται ο/η εικονογράφος να έχει τα ταλέντα και τις δεξιότητες που σχετίζονται με τη ζωγραφική, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό γιατί η εικονογράφηση επιφυλάσσει πολλά εμπόδια, παγίδες, κολπάκια και βέβαια πολλά τεχνικά και ηθικά διλήμματα.

Ο/Η εικονογράφος δεν είναι απλός διαμεσολαβητής, αφού έχει πολλούς ρόλους να επιτελέσει, όπως: απλού αναγνώστη – παραλήπτη, αναλυτή και ερμηνευτή κειμένου, του διερμηνέα πολλές φορές, διακοσμητή από αισθητική άποψη, συνδημιουργού της ιστορίας, συντονιστή του διαλόγου μεταξύ συγγραφέα και αναγνώστη, αρχιτέκτονα όσον αφορά στη δομή του βιβλίου (που αφορά στην τοποθέτηση και στη σχέση κειμένου-εικόνας),

εκπαιδευτικού – παιδαγωγού κ.λπ.

Το εργαστήρι έχει στόχο να μελετήσει και να αναδείξει τις τεχνικές, καλλιτεχνικές και πνευματικές διαδικασίες που περνά ο/η εικονογράφος κατά την εικονογράφηση του παιδικού αναγνώσματος. Ποιος είναι άραγε ο ρόλος και η ευθύνη του/της εικονογράφου; Πόσο απλή ή πόσο πολύπλοκη μπορεί να είναι η εικονογραφική διαδικασία; Το εργαστήρι περιλαμβάνει παραδείγματα προς ανάλυση και συζήτηση, όπως και πολλές ασκήσεις εικονογράφησης για κατανόηση αυτής της σημαντικής διαδικασίας.

«Η εικόνα ως ερέθισμα/μέσο μυθοπλασίας/δημιουργικής γραφής»

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΣΟΥΛΑ ΤΣΙΛΙΜΕΝΗ

Το εργαστήρι έχει σκοπό να αναδείξει τρόπους για την αξιοποίηση της εικόνας/φωτογραφίας σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, που μπορούν να βρουν εφαρμογή σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης, αλλά και για την άσκηση όσων επιθυμούν να εμπλακούν με τη τέχνη της μυθοπλασίας (μελλοντικοί συγγραφείς). Θα επισημανθούν σημεία μεταξύ φωτογραφίας και αφήγησης κειμένων, ώστε να διαπιστωθούν οι κοινοί αφηγηματικοί τόποι συνάντησής τους. Θα διαπιστωθεί η δυναμική της εικόνας στην πρόκληση μιας ιδέας, ενός χαρακτήρα ή ενός θέματος, που με τις κατάλληλες πρακτικές μπορούν να εξελιχθούν σε ιστορία και ολοκληρωμένο λογοτεχνικό κείμενο.

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα εμπλακούν σε ατομική συγγραφή κειμένου, με αφορμή φωτογραφικό υλικό.

ΣΚΟΠΟΣ

Οι συμμετέχοντες/ουσες να:

- μνηθούν στον τρόπο «ανάγνωσης» της εικόνας/φωτογραφίας,
- συνειδητοποιήσουν τη δύναμη της εικόνας στην παραγωγή κειμένων και πώς μπορεί να λειτουργήσει ως καταιγισμός ιδεών (brain storming)
- αναπτύξουν τη μυθοπλαστική τους ικανότητα.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι συμμετέχοντες/ουσες να:

- διαπιστώσουν συνάψεις μεταξύ φωτογραφίας και αφήγησης,
- διαπιστώσουν τον αφηγηματικό χαρακτήρα της φωτογραφίας,
- διαπιστώσουν τον «φωτογραφικό» χαρακτήρα του κειμένου,
- σταθούν στο ερώτημα εάν οι δυο τέχνες (φωτογραφία και αφήγηση) έχουν κοινό τόπο τη «γραφή»,
- διαπιστώσουν τη σημασία αξιοποίησης της φωτογραφίας στη λογοτεχνική δημιουργία και στην τέχνη της συγγραφής,
- μνηθούν σε τρόπους λειτουργίας της φωτογραφίας ως ερέθισμα και πρόκληση,
- ενισχύσουν το ενδιαφέρον τους για τη δημιουργική γραφή και να εξασκηθούν σε αυτήν,
- δημιουργήσουν δικά τους κείμενα.

Μετά τα παραπάνω οι συμμετέχοντες /ουσες θα παρατηρήσουν φωτογραφικό υλικό και στη συνέχεια θα συγγράψουν δικά τους κείμενα, τα οποία θα ανακοινωθούν στην ολομέλεια.